5de Jaargang. Curacao den 20n October 1888. № 251

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, en Aruba per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, № 129.
UITSLUITENDE AGENTEN VOOR EUROPA:
P. JOLY & J. MARTIN,
66, RUE LAFAYETTE, PARIJS.
C. LEUCHS & Co.
17, BARRETT'S GROVE, LONDEN.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10.— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un annucio di 1 té 7 regel, fl 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

EEN UITING van katholiek leven.

Het groote katholieke congres te Freiburg is weder geëindigd, maar het verhoogd katholiek leven, daar opgewekt, de geloofsijver en toewijding voor de goede zaak, door het bezielend woord der sprekers aangevuurd, de goede werken, daar met gemeenschappelijke krachten ondernomen of bevorderd, de maatregelen, daar tot genezing der verschillende maatschappelijke kwalen vastgesteld, de besluiten daar genomen, zullen nog lang hun nawerking in het geheele katholieke Duitschland doen gevoelen. Van bijzonder gewicht vooral is het hernieuwd en krachtig protest, door de gezamenlijke vertegenwoordigers der Duitsche, Oostenrijksche en Zwitsersche katholieken met eenparige stemmen en den plechtigsten nadruk uitgebracht tegen den onhoudbaren toestand van den Heiligen Stoel, en de krachtige aansporing tot de wereldlijke overheid gericht tot ondersteuning, in haar eigen belang, van de rechtmatige aanspraken des Heiligen Vaders op zijn wereldlijke souvereiniteit.

Een afzonderlijke commissie uit de gezamenlijke congresleden was aangewezen ter behandeling van dat gewichtigste aller vraagstukken, hetwelk ondanks alle verzekeringen, dat er geen Romeinsche quaestie meer bestaat, op het oogenblik sterker dan ooit een afdoende en rechtmatige oplossing eischt. Die commissie heeft de volgende drie resolutiën aangenomen:

I. De XXXVe Algemeene Vergadering der katholieken van Duitschland spreekt opnieuw de overtuiging uit, dat het herstel der territoriale souvereiniteit van den H. Stoel voor diens zelfstandigheid en voor zijn volle vrijheid en onafhankelijkheid in de regeering der Kerk een onafwijsbare noodzakelijkheid is, en dat iedere van God gestelde wereldlijke macht handelt in haar welbegrepen eigenbelang en tot herstel der geschokte maatschappelijke orde, wanneer zij de rechtsaanspraken, welke de H. Vader met het oog daarop doet gelden, ondersteunt.

II. De Algemeene Vergadering betreurt inzonderheid de nieuwste maatregelen der Italiaansche regeering tegen den H. Stoel, vooral de bepalingen van het ontwerp tot een nieuw strafwetboek, welke rechtstreeks de rechten der Italiaansche geestelijkheid, zijdelings intusschen ook de rechten van den Apostolischen stoel aanranden, en sluit zich geheel en al aan bij het schrijven der in Fulda saamgekomen zijnde hoogwaardige bisschoppen aan den H. Vader, van den 26en Augustus 1888, terwijl zij gelijktijdig het hoogwaardig episcopaat voor dit machtig initiatief tot bescherming van den H. Stoel haar warmsten en innigsten dank betuigt.

III. De Algemeene Vergadering biedt de uitdrukking van haar innigsten dank aan voor de bijzonder genadige ontvangst, die Zijne Heiligheid Paus Leo XIII de Duitsche pelgrims bij hun beide tochten naar Rome heeft laten te beurt vallen.

Deze resolutiën in den schoot der bedoelde commissie vastgesteld en aangenomen, moesten door het gansche congres openlijk en plechtig bekrachtigd worden, opdat heel de wereld opnieuw en duidelijk vernemen mocht, hoe al de katholieken van Duitschland, Oostenrijk en Zwitserland, te Freiburg vertegenwoordigd, het eens zijn in de opeisching van de onvervreemdbare rechten der Kerk. De eerw. heer pastoor Schlosser deed het duidelijk uitkomen, hoe de gedachte, in die resolutiën uitgedrukt, ofschoon reeds bij vorige congressen nadrukkelijk uitgesproken, op alle katholieke vergaderingen telkens weer behoorde te worden herhaald. Wel heeft men den katholieken in de bladen honend toegevoegd, dat die resolutiën niets beteekenden, dat zij toch onvervuld zouden blijven en dat daarom de uiting daarvan maar een ijdele vertooning was. Doch zij, die zoo spreken, bewijzen op politiek gebied eenvoudig kinderen te zijn. Een gezond, en rechtmatig, een noodzakelijk denkbeeld kan nooit op den duur onvervuld blijven. Wel is het waar, dat het soms lang duren kan eer ook het allergezondste denkbeeld in alle hoofden is doorgedrongen, en eerst dan kan het verwezenlijkt worden. Daarom is het van belang, dat dit denkbeeld telkens weer duidelijk worde uitgesproken, en spreker verzocht derhalve den voorzitter, de resolutie, die het vorig jaar te Trier is aangenomen en die ook thans weer door de commissie voor dat bijzonder vraagstuk was bekrachtigd, ten aanhooren der heele vergadering te doen voorlezen.

Onder luide, geestdriftige toejuichingen werd thans het hernieuwd protest tegen de berooving des Heiligen Vaders en de hernieuwde eisch tot herstel zijner wereldlijke souvereiniteit voorgelezen. En toen daarop Windthorst de opmerking maakte dat die resolutie, ofschoon reeds in de commissie aangenomen, eerst dan als plechtig besluit van het gansche congres gelden kon, wanneer zij ook in de algemeene vergadering bij uitdrukkelijke stemming was bekrachtigd en de voorzitter daarop hernam, dat het besluit zeker wel als bij acclamatie aangenomen kon beschouwd worden, zoodat een bepaalde stemming overbodig mocht heeten, toen barstte opnieuw de geestdrift in daverende bijvalsbetuigingen los, als om geen twijfel meer over te laten aan de eenstemmigheid der gansche vergadering omtrent dat gewichtig punt.

Daarbij kon Dr. Windthorst zich bevredigd neerleggen. Nu heb ik geen verdere stemming meer noodig, sprak hij met zijn gewonen, gemoedelijken humor: want de stemming die wij zoo even gehad hebben, is eene beslissende en doorslaande. Maar, mijne heeren, ging hij voort, ik ben nog verplicht u te zeggen, wat gij volgens het gevoelen van een Badensch blad daar even gedaan hebt. Een Badensch blad, zoo is mij bericht, heeft gezegd dat wij ons door het aannemen van dergelijke resoluties aan grove onbetamelijkheid schuldig maken, strafbaar voor den rechter (vroolijkheid.) Ik weet niet welke jurist dat geschreven heeft; ik wil hopen, dat hij niet aan de Bodensee zit. Maar daar het in Baden gedrukt is, kan het toch waarschijnlijk een Badenaar geschreven hebben, en in dat geval zou ik de faculteiten te Heidelberg en Freiburg verzoeken, eens na te gaan of een man, die zoo iets geschreven heeft, nog wel toerekenbaar is. Het zou onbetamelijkheid zijn, als men de gewichtigste belangen ter sprake brengt en het gevoelen dergenen die daarop blijven staan, tot uitdrukking laat komen! Is het dan onbetamelijk zoo de H. Vader de territoriale souvereiniteit heeft? Wij zetten niemand aan, ze door onwettige middelen te herstellen. We zijn alleen van het misschien zeer kettersch gevoelen, dat een groot denkbeeld zich ook zonder geweld doet gelden, en dat wij er op uit moeten zijn, dat groote denkbeeld tot gemeengoed te maken, opdat het de overtuiging worde van allen, die er toe kunnen meewerken.

Vervolgens wees de groote verdediger der katholieke zaak er op, hoe de noodzakelijkheid van 's Pausen onbelemmerde souvereiniteit dagelijks door de feiten bewezen wordt. De waarborgenwet is slechts een stuk papier, dat niets waarborgt dan de vrijheid van 's Pausen vij-

FEUILLETON.

DOS AMIGOE.

H. CONSCIENCE.

I.

Den Primavera di anja 1851 mi a bai Bruselas pa trata coe algun amigoe riba ciertoe asuntoe di importancia pa literatura di mi patria.

Un tramerdia nos toer a bai keire huntoe.

Tempoe tabata masjá boenita: solo tabata brilja cla na un cieloe blauw limpi; cantica enamorá di paharonan tabata resona den heater mondi.....................

Den nos alma tambe tabata Primavera: nos tabata conversa coe entusiasmo riba nos lenga-madre i arte di nos patria, i como nos coerazon tabata jen di esperanza, nos tabata cèlebra triunfo di nos patria, koe a nace di nobo, coe asina tantoe confianza, como si nos victoria a realiza caba.

Na nos bolbementoe na Bruselas nos a bai sinta dilanti di un restaurant, pa sosega un poco bao di algun mata i toema un glas di cerbez.

Despues di un momentoe di descanso nos a bolbe coeminsa nos conversacion; ma un di nos — un poëta di poco edad — a jama nos atencion riba un cos kos é tabata mira di aleuw, i koe tabata parcé un aparicion.

"¡Ki espectáculo singular!" e hoben dici "Ta parce mi un poësia biboe! Keda ketoe laga nos mira.........."

Nos a mira dos homber bieuw, un su brasa pasá den otro; poco-poco nan tabata jega cerca nos. Toer dos tabata bon bistí. Nan no a mira nos ó á lo menos nan no tabata haci caso di nos.

Un di nan por tabatin un nobenta anja; é tabata corcobá di vehez i su cabez tabata cai di un banda pa otro, como si su garganta no tabatin suficiente forza pa carga peso di su cabez. Su cara tabata chupá, su kentji i su nanisji casi tabata contra coe otro.

Apesar di koe tabata haci calor é tabatin un sobretodo di un laken basta diki bistí, coe un kraag grandi, koe tabata cai riba su pechoe i su lomba: na su manoe é tabatin un garoti largoe coe cabez di plata, riba cual é tabata apoja su curpa.

Tabata na bista, koe graf tabata spera e anciano-ai coe impaciencia: pasobra i pa su edad i pa falta di forza, é tabata parce un morto cammando.

Su companjeroe, aunke coe un cabei blancoe manera sneeeuw i coe su cara mes chupá, meste tabata algo menos bieuw koe n'é. Kizas é no tabatin muchoe mas di setenta anja, pasobra su bista tabata biboe ainda; é tabata tene su cabez firme, i su movimientonan tabata prueba koe ainda a sobré poco forza. Esun-aki tabatin un rok blauw bistí, cerá te bao di su kentji. Na un knoopsgat é tabatin un sinta di coló, koe facilmente hende por a reconoce como un decoracion.

Toer e dos ancianonan tabata imagen imponente, magestuoso di vehez humana.

Ma, no tabata asina tantoe nan presencia, lo ke tabata tene nos atencion fihá riba nan i tabata haci nos mira nan coe respeto i interes, manera e amor di jioe, koe e homber di decoracion tabata moestra su companjeroe mas bieuw.

¿Kizas tabata su jioe? Dificilmente nos por a corda esai seriamente, toemando na consideracion edad avanzá di toer dos. Con koe ta, si tabata su jioe mes, anto ainda su comportacion lo a jena nos coe admiracion. E tabata observa pasonan di e anciano coe un cuidao casi ridículo, é tabata kita piedra foi caminda p'é camna i é tabata seca sodó for di su cara, sí, hasta é tabata hunta moskita foi riba su cara.

Si e anciano tabata tata di esun di decoracion, anto ta sigur koe edad a trece un cambio di papel: pasobra é tabata cuida i consola su companjeroe bieuw manera un mama, koe ta waak un jioe muribundo.

E dos hombernan a jega na e mes restaurant, caminda nos tatata. Esun mas mosa a hiba e bieuw na un mesa den sombra i el a jama un criá i pidié un glas di cerbez i un glas di awa coe sucoe.

Nos a keda ketoe i jen di respeto nos bista tabata fihá riba e par di hende particular pa nos i nos tabata mira, con e homber di decoración tabata pone e glas di awa coe sucoe na boca di su companjeroe, con é tabata seca su boca ora el a caba di bebe i con é tabata lanté i poné sinta na un posición mas sosegá riba un banki.

Ma lo ke tabata jega mas na nos coerazon, tabata e amor, koe tabata brilja den wowo di e homber mas mosa—ora é tabata cuida su companjeroe i e gratitud sin fin, koe ainda tabata presenté den bista casi morto di e anciano.

Despues di un momentoe nan a bolbe lanta i nan a separa nan for di nos, mes poco-poco, coe dirección na un lugá jamá Elsena.

Nos conbersación a troca e ora-ai riba e dos anciano imponentenan. N'e mes momentoe a pasa den mi cabez, di pinta e boenita imagennan-ai i haci nan biba den un di mi boekinan; ma como mi amigoe, e poëta hoben, a manifesta promé su intencion di toema nan como obheto di un poësía, mi mester a laga mi intencion bula.

Nos a toema algun informe cerca e criá di restaurant, pa nos haja sabi kende e hombernan-ai tabata. Ta poco tempoe koe nan a bini foi Bruselos bin biba aki, e criá dici. Diferente be caba el a mira e ancianonan keire pasa aibanda; é tabata

anden om hem te Rome, tot op het voorplein van het Vaticaan door allerlei demonstraties te beleedigen. Terwijl de Paus, de kardinalen en de instellingen der Kerk voortdurend worden beschimpt en gehoond, verneemt men nimmer van eenigen maatregel daartegen door de regeering genomen. Ook de eigendom des Pausen is niet gewaarborgd, terwijl zelfs het bespreken van godsdienstige vraagstukken niet meer mogelijk is. Wij hebben gezien hoe de bisschoppen, die voor de rechten des H. Vaders zijn opgekomen, behandeld zijn; hoe het gegaan is met de burgemeesters en gemeenten, die ter gunste des Pausen hebben gepetitionneerd. En thans komt de minister van Justitie een strafwetboek voorstellen, dat den bisschoppen en priesters eenvoudig het zwijgen oplegt, en dat, als het hier geld, het heele Freiburgsche congres tot zware straffen zou veroordeelen. Wel is dat ontwerp nog geen wet, maar er bestaat alle kans, dat het zoover komen zal, en hoe minder onze broeders in Italië in staat zijn, zich daartegen te verzetten, des te meer hebben wij het recht en den plicht dit te doen.

De bisschoppen, te Fulda samengekomen, ging de redenaar voort, hebben reeds een mannelijk en krachtig woord in deze zaak gesproken, hetgeen hun tot groote eere strekt, en voor den Heiligen Vader een bijzondere troost moet geweest zijn. De eenheid der Pruisische bisschoppen zal overal een beslissenden indruk maken: en ongetwijfeld zullen bij hun schrijven ook de verdere bisschoppen van Duitschland en van de geheele overige wereld zich aansluiten. Om deze handeling van het Duitsch episcopaat moet zich de *communis opinio* der gansche katholieke wereld scharen, en wij zullen zien, welk een uitwerking dit heeft.

De wensch door Windthorst geuit, dat namelijk rondom het protest der Pruisische bisschoppen tegen den onhoudbaren toestand van den H. Stoel de heele Katholieke wereld zich scharen zou, schijnt inderdaad vervuld te zullen worden. Eèn correspondentie uit Rome aan de *Débats*, stelt in het verschiet verschillende katholieke congressen, die alle op dezelfde wijze als te Freiburg geschied is, het herstel van de wereldlijke macht des Pausen zouden eischen. Ook wordt als zeker gemeld, dat op den Oostenrijkschen katholiekendag, die dezer dagen zou bijeenkomen, eveneens als te Freiburg, het Romeinsche vraagstuk op den voorgrond zou staan.

Ook in Spanje zal op dezelfde wijze een plechtig protest tegen den huidigen staat van zaken te Rome en inzonderheid tegen het nieuwe strafwetboek worden uitgesproken. En naar de *Courrier de Bruxelles* verneemt, zal nog tegen het einde dezer maand een talrijke vergadering van Belgische Katholieken worden belegd, ten einde op hun beurt te protesteeren tegen den toestand, waarin de H. Vader door de jongste aanslagen der Italiaansche regeering gebracht is.

„Onze landgenooten," — voegt het blad er bij. — „zullen in dit opzicht niet achterblijven bij de Duitsche Katholieken, die zich onlangs op het congres te Freiburg zoo krachtig hebben uitgesproken ten gunste der wereldlijke rechten en der vrijheid van het hoofd der Kerk. Wij meenen te weten, dat die bijeenkomst te Leuven zal gehouden worden." Men spreekt er van, dat in Nederland ook een bijeenkomst van Katholieken wordt voorbereid, om te protesteeren tegen de houding der Italiaansche regeering tegenover den Paus.

Alzoo schijnt inderdaad de resolutie, op het Freiburger congres betreffende het Romeinsche vraagstuk uitgesproken, door de geheele Katholieke wereld plechtig bekrachtigd te zullen worden.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

— Verleden Zaterdag zijn alhier met de *Oranje-Nassau* uit Holland aangekomen, de Heeren *J. A. Jurriaanse* en *L. Pyl*. Men zegt, dat hunne komst in verband staat met het plan tot den aanleg van een droogdok in het *Schottegat* alhier.

De *Cur. Ct.* verneemt, dat dien heeren door een syndikaat van Nederlandsche en Engelsche kapitalisten opgedragen is om opneming enz. daaromtrent te doen en dat zij de voorkeur gegeven hebben aan een drijvend dok boven een droogdok. De concessie daartoe is reeds, naar men beweert, door den Gouverneur der kolonie verleend.

— Verleden Woensdagmorgen heeft Zr. Ms. schroefstoomschip 1ste klasse *Koningin Emma der Nederlanden* onze haven verlaten met bestemming naar Amsterdam.

Maandagavond te voren had op het Gouvernementshuis eene afscheidspartij plaats, waarbij ook de Etat-Major van de *Friso*, locale autoriteiten en particulieren tegenwoordig waren, ter eere van den HoogEdel Gestrengen Heer Commys, commandant der *Emma*, en zijn Etat-Major. In antwoord op eene afscheidstoast van den HoogEdelGestrengen Heer Gouverneur der kolonie, betuigde de Heer Commys zijn oprechten dank, ook namens de verdere officieren van de *Emma*, en zeide van die gelegenheid gebruik te willen maken om hunne gevoelens van dankbaarheid jegens de bewoners der kolonie Curaçao te uiten, voor de zoovele blijken van hoogachting en vriendschap hun steeds betoond gedurende hun verblijf van bijna twee jaren alhier. De commandant besloot zijn afscheidsgroet met een driewerf "hoera" voor de kolonie Curaçao.

Toen de *Emma* Woensdagmorgen de haven uitstoomde speelde de kapel van het garnizoen eenige volksliederen op het bastion boven de *Spaar- en Beleenbank*, terwijl de geheele equipage, op het dek geschaard, vaarwel toeriep aan de menigte, die zich aan beide kanten der haven bevond. Ook werden saluutschoten gewisseld tusschen de *Emma* en het Waterfort.

— De heer *H. Gaërste*, op dit eiland geboren en als koopman te Panama gevestigd, is door Z. M. den Koning tot Consul der Nederlanden aldaar benoemd.

— In den avond van den 19n. dezer is in den Heer ontslapen de ZeerEerwaarde Heer **Johannes Willems**, naar oud, eerwaard gebruik in de capucijnerorde bij zijn kloosternaam **Pater Paulus** geheeten en onder dien naam alleen op de lippen van de geheele bevolking onzer kolonie, voor wier geestelijke belangen hij bijna een halve eeuw onverdroten heeft gearbeid.

Aan de nagedachtenis van dien uitmuntenden missionaris hopen wij de volgende week eenige regelen meer te wijden.

NEDERLAND.

— Op 15n September jl. is in vereenigde vergadering der beide Kamers de zitting der Staten-Generaal van dit jaar plechtig gesloten en den 18n September gelijker wijze geopend.

De heer Mackay, minister van Binnenlansche Zaken, hield respectievelijk de twee volgende zakelijke redevoeringen:

Bij de sluiting.

Mijne Heeren!

Ingevolge de bevelen van Zijne Majesteit den Koning, kwijt ik mij van de eervolle taak, U dank te zeggen voor Uwe medewerking in de behartiging van 's lands belangen.

Hoewel Uwe bijeenkomsten tijdens deze korte zitting niet talrijk waren, was Uw arbeid niet onvruchtbaar.

De voorgestelde regeling van de voogdij over Hare Koninklijke Hoogheid Wilhelmina Helena Paulina Maria, Prinses der Nederlanden, voor het geval van minderjarigheid bij Haar komst tot den troon, werd door U met eenparige stemmen aangenomen.

De wet tot verlenging en wijziging van het aan de Nederlandsche Bank verleende octrooi kwam tot stand.

De internationale bijeenkomst tot het tegengaan der misbruiken, voortvloeiende uit den verkoop van sterken drank onder de visschers op de Noordzee, buiten de territoriale wateren, mocht Uwe goedkeuring erlangen.

De gelden, benoodigd voor het onderzoek naar den toestand van den landbouw in ons Vaderland, werden door U toegestaan.

In naam des Konings verklaar ik deze zitting der Staten-Generaal gesloten.

Bij de opening.

Mijne Heeren!

De Koning, verhinderd in uw midden te verschijnen, heeft ons opgedragen deze zitting der Staten-generaal te openen.

De betrekkingen des Konings met de buitenlandsche Mogendheden waren van den meest vriendschappelijken aard.

De min gunstige weersgesteldheid deed haren nadeeligen invloed op den oogst gevoelen; de toestand van den veestapel is zeer voldoende; hetzelfde kan nog niet gezegd worden van handel, scheepvaart en nijverheid, al mag, wat den handel betreft, op eenigen vooruitgang gewezen worden.

In eenige provinciën hadden werkstakingen op uitgebreide schaal plaats; door gepaste maatregelen werden grove wanordelijkheden voorkomen.

De toestand van 's Lands geldmiddelen is niet onbevredigend; bij een spaarzaam beheer bestaat tot het doen van voorstellen tot versterking van 's Rijks inkomsten geene aanleiding.

Onderscheidene wetsontwerpen ter uitvoering van bepalingen van de Grondwet, zullen worden ingediend.

Een gedeeltelijke herziening van de wet op het lager onderwijs zal U worden voorgesteld.

Uwe medewerking zal worden ingeroepen tot splitsing van de weinige nog overgebleven meervoudige districten voor de verkiezing van leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Een wetsontwerp houdende bepalingen tot het tegengaan van overmatigen arbeid van jeugdige personen en vrouwen zal U eerlang bereiken: Uwe hulp, waar die noodig mocht blijken, om het onderzoek naar den toestand van fabrieken en werkplaatsen tot een goed einde te brengen, zal, naar wij vertrouwen, niet te vergeefs worden ingeroepen.

Wetsontwerpen tot regeling van de pensioenen der burgerlijke ambtenaren en van die van hunne weduwe en weezen, zullen U weldra worden aangeboden.

De internationale overeenkomst tot afschaffing der premiën bij den uitvoer van suiker, mede door 's Konings gevolmachtigden onderteekend, zal, bij bekrachtiging door de wet, leiden tot het voorstellen eener wijziging der belasting op de suiker.

Een ontwerp van wet op den verkoop van natuur- en kunstboter is in bewerking; de gelden, benoodigd voor de oprichting van landbouw-proefstations, zullen bij u worden aangevraagd.

De toestand van het materiëel onzer Marine vordert dringend maatregelen om in de aanvulling daarvan te voorzien; op de u weldra aan te bieden Staatsbegrooting zijn de noodige gelden uitgetrokken om daarmede een begin te maken.

In het Westelijk gedeelte van Java hebben, onder samenwerking van verschillende oorzaken, ernstige onlusten plaats gehad. Door het krachtig optreden van het Bestuur en de uitstekende diensten van het Nederlandsch-Indische leger, werd de rust spoedig hersteld en de voortgang der oproerige beweging ook in andere gewesten, bedwongen.

Op Noordelijk Sumatra is meerdere gelegenheid tot toenadering van de zijde der hoofden merkbaar, de toestand kan in zooverre meer bevredigend genoemd worden.

De ziekte waardoor onze krijgsmacht in Atjeh geteisterd wordt, heeft zich niet uitgebreid. Een commissie is bijeengeroepen tot overweging der vraag, welke middelen uit geneeskundig zoowel als uit militair oogpunt nog nader zouden kunnen worden aangewend, om hare nadeelige gevolgen te keeren.

Met de bede dat Gods zegen moge rus-

---

kere, koe nan tabata biba na Elsena, ma mas aleuw é no tabata sabi nada mas.

Nos a bai for di e restaurant, sin por a informa nada di e *dos amigoe bieuwnan*, manera, segun e criá, toer hende tabata jama nan aibanda.

Henter dia e imagen poëticoanan tabata persigui mi i te anochi ora mi a toema caminda pa bolbe mi cas, mi tabatin nan cotinuamente dilanti di mi bista.

E impresion, coe tempoe, a debilita te por fin el a moeri completamente.

Mester a pasa mes cos coe mi amigoe poëta; pasobra nunca mi no a tende, koe el a pintu e dos ancianonan den algun di su obranan.

Diez-seis anja despues, ora mi mes a bin biba na Elsena, mi a haja mi un dia na cas di un familia bieuw, na oenda, conversando riba un i otro cos, nan a bin papia algo por fin, koe tabata parce mi tabatin relacion coe n'e *dos amigoe bieuwnan* di promé.

Mi no a comprende robes. E mes persona, ora mi a bin puntré despues, a laga mi sabi, kendo e dos ancianonan tabata i kiko tabata causa di nan amor sin fin pa otro.

Awor nan toer dos ta morto; hasta nan descendientenan a baha na tumba.

Na mi turno anto mi meste conta mi lesadónan coe cuidao historia di e dos amigoe bieuwnan.

II.

Un anochi den Juni di anja 1812 Mr. Christiaans – e tempoe-aja mas conocí bao di nomber di "e bon dokter" di Elsena — a drenta un restaurant na Bruselas.

Aiden el a contra coe un di su amigoenan, un comerciante jamá Marck, koe tabata sinta den un hoeki coe su cabez riba su manoenan.

Hariendo Mr. Christiaans a jega cerca su amigoe, el a bati riba su lomba, bisando na chanza:

"Amigoe Marck, aki ta un lugá singular pa droemi. Pordona mi, koe mi a bin stroba bo den bo sonjo."

Ma a parcé koe el a nota un tristeza profunda den cara di su amigoe.

"¿ Bo tin algun pena ?" el a puntré.

"¿ Mi a caba di jega for di Audergnhem i mi ta cansá," Marck a responde. "Sinta aki, só asina, no ta divertido, principalmente ora hende no tin razon di ta contentoe. . . ."

„Bon auto, lo mi sinta un mei ora coe bo; i nos lo conversa un poco."

"Ma abo, dokter bo si ta contentoe: alegria ta brilja den bo wowo."

"Awé a sosode un felicidad grandi coe mi, amigoe Marck."

"¿ Atrobe ?"

"¿ Atrobe ?" e docter a repeti stranjá.

"Si, si," e otro a afirma; "bo ta homber di mas feliz koe mi conoce. Foi tempoe mi ta mucha, mi no sabi, koe nunca algun cos contra bo a sosode, mientras ami, ¡ ai !, mi no a haja sino adversidad den mi caminda. Kere mi, mi amigoe Christiaans, tin momentoe, koe lo mi kier tabata morto."

"Ma mi no sabi, koe bo asuntoe ta bai asina maloe," e docter a observa: "si ta asina, bisa mi, lo mi juda bo manera mi por."

"¡ Juda mi! No ta ni cos di corda, koe lo bo por juda mi!" e comerciante a exclama coe pena. "¿ Bo por doena bida na mi jioe mohé majó, koe a moeri poco dia pasá? ¿ Bo por bolbe doena mi mi jioe Jacob, mi pober jioe, koe e matadó di hende, Napoleon, a lastra biba na Alemania, pa é haja un morto cruel den promé batalja grandi ?"

"¿ Bo jioe ta na bida ainda?..... Laga nos spera, koe Dios lo protehé."

"Ah, nan tabata nan 120 mil mucha homber, koe a bai pa sigui emperador Napoleon na guerra contra Rusia. ¿ Kiko lo sobra di e muchanan? Amigoe Christiaans, si mi corda riba suerte di mi jioe Jacob desgrsciadoe, mi ta bira loco. ¿ Bo sabi kiko mi a sonja ajera anochi? ¿ Mi a bira un hacidó di bruha: pa medio di mi arte, mi a reuni toer lágrima, koe mama di e pober jioenan a drama, i toer sanger, koe e bárbaro Napoleon a haci basja. Tabata un lamá horrible, dipi i hanchoe, i aiden mi a tira e Corsicano asesino, koe a ranca mi jioe tambe foi den mi brasa pa sacrifiké na demonio di su ambicion."

"Mi ta comprende bo ansia, amigoe Marck," e dokter dici," ma bo no tin razon di desespera enteramente. Tin bon noticia di guerra. Promé koe é bandona Polonia, p'é drenta Rusia, Napoleon a laga, propone emperador di Rusonan su último exigencia i condicionnan. Ta hopi siman caba, koe nan ta trata airiba seriamente, i parce, koe tin muchoe probabilidad di evita e guerra terribel. Anto toer e soldánan lo bolbe inmediatamente na nan tera."

"¿ Ta berde lo ke bo ta bisa mi ? ¿ Bo no ta gauja mi ?" e comerciante a grita, coe un luz di alegría den su wowonan.

"Mi a mira un carta di Warschau, den cual e asuntoe-ai ta worde comunicá detajadamente. Courantnan tambe ta papia mes cos."

"O, si esai por sosode ! Cuantoe lo mi bendiciona Dios pa Su bondad! Sí, amigoe Christiaans, bo no sabi com desgraciadoe por haci un tata, ora continuamente asina é ta sonja, koe é ta mira morto di su jioe, mancá i aplastá, riba un campo di batalja."

"Mi ta comprende esai masjá bon."

(*E ta sigui.*)

---o---

ten op uwe werkzaamheden, verklaren wij in naam des Konings, deze zitting der Staten-Generaal geopend.

— Het heeft bij de opening der Kamer-zitting niet aan allerlei gissingen, omtrent den gezondheidstoestand van den Koning ontbroken en verschillende geruchten hebben de ronde gedaan. Een Haagsche briefschrijver zegt echter, dat het niet persoonlijk openen der Kamerzitting door Z. M. den Koning, niet uitsluitend aan den minder gunstigen toestand van onzen geëerbiedigden Vorst moet worden toegeschreven. Men kan er zeker van zijn, verklaart hij, dat de koning nooit meer de Kamers zal openen, of de nieuwgekozenen beëedigen, zoolang de heer Domela Nieuwenhuis tot de uitverkorenen des volks zal blijven behooren. Wat de bijeenroeping der vergadering betreft, deze, meent dezelfde correspondent, laat zich voldoende verklaren uit de omstandigheid dat, nu de beide Kamers toch moeten geconvoceerd worden voor de sluiting en opening, men gelijktijdig de Voogdijwet behandelt, hetzij dan vóór of na de opening der nieuwe zitting. *Perse* behoeft er dus niet uit te worden afgeleid, dat de toestand van Z. M. ernstige bezorgdheid wekt.

— De berichten omtrent den staat van gezondheid van Z. M. den Koning blijven gunstig. Het herstel gaat langzaam vooruit.

— Den 12 September ll. werd het stoffelijk overschot van generaal Van Swieten in strengen eenvoud en zonder eenige militaire praal op Eik-en-Duinen ter aarde besteld. Zelfs werden er geen redevoeringen aan de groene groeve gehouden, blijkbaar volgens den wensch van den overleden krijgsoverste.

Indrukwekkend was de tegenwoordigheid van honderden, meerendeels autoriteiten aan het graf. De Koning was niet, de Regeering wèl vertegenwoordigd door de ministers van Koloniën en Oorlog en den adjudant van den minister van Marine, die wegens sterfgeval verhinderd was. Den generaal werd verder de laatste hulde gebracht door den president en den griffier der Eerste Kamer, veel leden van de Staten-Generaal, oud-ministers, o. a. Fransen van de Putte, deputatiën van het Indisch-Genootschap en oud-strijders, de voormalige gouverneurs-generaal Loudon en 's Jacob, leden van 's Konings militaire Huis, tal van vroegere hoofden van het civiel en militair bestuur in Indië en onderscheiden gepensionneerde en actief dienende opper- hoofd-, en verdere officieren van het Indische leger der land- en zeemacht.

De zoon dankte voor de eer, zijn onvergetelijken vader bewezen. Op het graf werden tien kransen neergelegd.

— Door den minister van Binnenlandsche Zaken is bepaald, dat de kweekelingen aan de rijkskweekschool voor onderwijzers, die met goed gevolg het examen van onderwijzer hebben afgelegd, van de kweekschool moeten worden ontslagen, ten einde eventueel naar eene vacante betrekking te kunnen dingen. Tot dusver waren die kweekelingen verplicht om gedurende vier maanden na het verkrijgen der acte van onderwijzer zich practisch in 't geven van onderwijs aan de leerschool te bekwamen.

Door dezen maatregel worden jaarlijks *f* 14.000 aan toelagen bespaard.

BUITENLAND.

Italie.— Uit Rome wordt aan de *Gaulois* een nieuwe kerkvervolging gemeld. Crispi heeft verscheidene ambtenaren, vergezeld van een peloton karabiniers, naar de vallei van Aosta gezonden, om het klooster der Fransche Capucynen van Morgex te doen sluiten.

Den eerwaarden paters is aangezegd, dat zij binnen drie dagen moesten vertrekken.

— Men leest in de *Osservatore Romano* van 11 September jl.:

Het schijnt dat de *Riforma*, om zich belangwekkend te maken, zich het voorrecht toekent, de schromelijkste valschheden te schrijven, zoodra zij de *Kroniek van 't Vaticaan* wil samenstellen.

Dezer dagen bevestigde de *Riforma* met kwalijk geveinsde vreugde, terwijl zij een telegram uit Constantinopel aan de *Times* weergaf, dat de Encycliek van Paus Leo XIII tot de hoofden der Armenische kerk gericht, den Sultan verbitterd had; en dat zijn regeering vertoornd was op Mgr. Azarian: — de Sultan zou strenge bevelen gegeven hebben om alle afdrukken van de Encycliek in beslag te nemen en te vernietigen, en den drukker hebben doen gevangen nemen, die ze gedrukt had: — zelfs de Armenische bevolking zou zich vijandig getoond hebben tegen het pauselijk stuk.

Thans kunnen wij verzekeren, dat van dit alles geen syllabe waar is. Op den 10 Augustus jl., naamdag van den H. Vader, werd in alle Armenische Kerken de vermelde kostbare Encycliek voorgelezen. Deze Encycliek, overgezet in de Turksche taal, werd aan het keizerlijk hof en aan de ministers toegezonden; de indruk, welken de Encycliek maakte was uitmuntend, en levendig ook waren de gevoelens van onderdanigheid en van erkentelijkheid jegens den H. Vader aan den dag gelegd.

Voor het overige is het al te zeer bekend dat de Turken niets liever verlangen dan dat de verschillende schismatieke sekten in 't Turksche rijk zich weder onder de eenheid van het Katholicisme mogen scharen. Allen toch merken op, dat de katholieke godsdienst zich niet door de politiek laat overmeesteren, en ten slotte steeds van groot nut is voor de openbare orde en voor den vrede der volken en natiën.

Dat de *Riforma* derhalve hare vreugde beheersche. De pauselijke documenten toch, zoo zij met onbeschaamde en slecht verholen verachting door 't officiëele Italië worden behandeld, ondervinden bij de Turken wel andere bejegening.

— De Italiaansche consul in Tunis heeft verklaard, dat de Italiaansche scholen zich niet aan Fransch toezicht onderwerpen zullen. Uit Londen wordt verzekerd dat Duitschland besloten heeft, Frankrijk aan te raden om de moeilijkheden ten opzichte van deze quaestie met Italië in der minne te regelen.

— Keizer Wilhelm van Duitschland is eindelijk te Rome aangekomen. Volgens het hier daaromtrent per kabel ontvangen bericht heeft de Keizer zich, na zijn bezoek aan het Quirinaal, naar de Duitsche Ambassade begeven, van waar Z. M. naar den Paus is gegaan, met wien hij een lang onderhoud had.

De Keizer is eergisteren naar Napels vertrokken.

— De Paus zou, volgens een hier ontvangen telegram, eene langdurige samenkomst met graaf Von Bismarck gehad hebben, die in tegenwoordigheid van Kardinaal Rampolla verklaard heeft, dat hij naar aanleiding van de bestaande verdragen het herstel van 's Pausen wereldlijke macht als onmogelijk beschouwde.

Onwillekeurig denken wij hier aan de eenige weken geleden door ons vermelde telegramcensuur van 't Italiaansche gouvernement.

— Robilant, minister van Buitenlandsche Zaken, is in den avond van den 18n dezer overleden.

Frankrijk.— In weerwil van alles wat de pers tegen grondwetsherziening in 't midden gebracht heeft, wordt nu uit Parijs overgeseind, dat Floquet verklaard heeft zijne portefeuille te zullen neerleggen indien de republikeinsche meerderheid zijn voorstel van herziening niet aanneemt. Na de opening der Kamers, die den 15n. dezer plaats had, heeft de premier zijn voorstel tot grondwetsherziening ingediend, daarbij verklarende dat hij, wel verre van de republikeinsche instellingen te willen aantasten, ze tracht te bevestigen. Het voorstel eischt, dat de ministers hun ambt voor een bepaalden tijd bekleeden, ten einde in de Kamer de schier tot gewoonte geworden stormachtige tooneelen bij de behandeling der wetsvoorstellen door de regeering ingediend te voorkomen. Floquet besloot zijne rede met het verzoek aan de Afgevaardigden om eene commissie te benoemen en haar te belasten ook hare denkbeelden in het voorstel te brengen, aldus een bewijs van vertrouwen aan de regeering schenkende.

Men zegt ook, dat Floquet's voorstel gedeeltelijke aftreding wil van Afgevaardigden en Senaatsleden om de twee jaar. De Kamer van Afgevaardigden zal een Staatsraad benoemen, die haar de begrootingen zal kunnen terugzenden om opnieuw behandeld te worden. De president der Republiek zal bevoegd zijn om de Kamers te ontbinden.

Eenige groepen Afgevaardigden hebben in de zitting van den 17n dezer een wetsvoorstel aangeboden, waarbij den eisch wordt gesteld om de grondwetsherziening alleen dan te behandelen, wanneer het land op eene tastbare wijze het voordeel van deze belangrijke hervorming zou hebben te kennen gegeven.

— Den 18n. dezer is de Conservatieve Vereeniging bijeen gekomen. Baron de Mackau heeft de aandacht zijner partijgenooten gevestigd op de verdeeling en oneenigheid onder de partijen, die de regeering ondersteunen. Hij heeft zijne voldoening over den bestaanden toestand uitgesproken, met het oog op de monarchistische verwachtingen.

— De Fransche regeering heeft besloten, België verklaringen werken te vragen omtrent de aan de Fransche grens.

Spanje.— Ten gevolge van de houding van Canalejas, met betrekking tot de militaire hervormingen, gelooft men dat eene ministerieele crisis onvermijdelijk is en niet lang meer op zich zal laten wachten. Generaal Martinez Campos wordt reeds als minister van Oorlog aangewezen.

Het Kabinet is zeer verdeeld over deze quaestie. Den 17n dezer heeft men de zaak vier uren lang in den Ministerraad besproken, zonder tot eenig besluit te komen. De ministers van Binnl. Zaken, van Financiën en van Nijverheid zijn voor de hervorming: de ministers van Koloniën en van Buit. Zaken hielden zich neutraal en de anderen zijn er beslist tegen.

— De koning van Portugal is te Madrid aangekomen.

Duitschland.-De Duitsche bladen geven de Engelsche pers den raad om zich tegen den overdruk van het dagboek van Keizer Frederik te verzetten, welken zij als eene aanmatiging beschouwen. De Engelsche pers antwoordt daarop dat de Duitschers zich niet tegen het opnemen daarvan door Engelsche bladen zullen kunnen verzetten.

—Dr. Mackenzie heeft een nieuw boek in 't licht gegeven, met betrekking tot de ziekte van wijlen Keizer Frederik: daarin beschuldigt hij professor Bergman van des keizers dood te hebben bespoedigd. De politie te Berlijn heeft duizenden exemplaren van dit geschrift in beslag genomen.

Engeland.— De moeilijkheden tusschen de Duitschers en de inboorlingen duren in Zanzibar voort. Met het oog op de onbestendigheid der handelsbetrekkingen heeft de handelstand besloten, Engeland te verzoeken zich met Duitschland te vereenigen om de geschillen te vereffenen ten einde den ondergang van duizenden kooplieden te voorkomen.

—De Iersche pers, het geding tegen Parnell besprekende, zegt, dat de zwaarste beschuldiging die tegen hem ingebracht wordt, is, die van de vlucht van misdadigers te hebben bevorderd.

Aanstaande week zal dit pleidooi een aanvang nemen.

Rusland.— De Russische pers houdt zich met den politieken toestand van Europa bezig. Van de bestaande koude betrekkingen tusschen Engeland en Duitschland sprekende, raadt zij den Czaar aan om eene vriendschappelijke politiek met Engeland te volgen.

N.-Amerika.— Ten gevolge der stijging van den prijs der tarwe en van het meel in de V.-Staten, zullen de Antillen zich van die artikelen in Europa of Zuid-Amerika voorzien.

— De communicatie in Florida is gestremd, ten gevolge van een storm, die daar den 13n. dezer gewoed heeft.

Falsificacion di Historia.

VIII.

Lucha den Papado coe Monarcanan.

(*Siguimentoe*)

Coe calma i coe dignidad Adriano IV tabata traha contra arrogancia i soberbia di Federico i su judadónan. El a manda dos otro delegado na Rijksdag di Augsburg (1158) coe un carta, den cual e ta pidi emperador, di no comprende toer cos semper pa di mas maloe i é ta declara koe é no a usa e palabra "*beneficium*" den sentido di *concesion* ma si di *beneficio*. Leo, un Protestant, papiando di e carta-ai ta haci e observacion masjá hustoe-aki: "Si hende lesa e carta-ai i corda huntoe riba e malcontentoe sin motiboe di emperador, nan lo haja e impresion, como si nan ta tende un bon Mama haci su jioe rebeldenan comprende, koe ta solamente nan propio soberbia i bobidad ta causa di nan malcontentoe." Ademas Reinald von Dassel su parti den e falta no ta asina poco. A lo menos enteramente na contradiccion coe costumbre di papia, el a doena, na momentoe koe é tabata traduci Papa su promé carta, significacion di *concesion* na e palabra *beneficium*. Un locura tabata tambe rabia di Otto von Wittelsbach i di otro principenan riba e simple i hustoe pregunta di cardenal-delegado Roland: "¿Di kende otro sino ta foi Papa emperador a ricibi dignidad imperial?" Segun su manifiesto na noblenan di Reino, Barbarossa tambe tabata di opinion, koe é no a ricibi poder imperial for di Papa, ma for di Dios, pa eleccion di principenan. "Coe n'esai"—Phillips ta bisa — "i den un sentido enteramente contrario na loke tabata comprendé te n'e tempoe-ai, Federico kier a aplica e doctrina, koe rei Alemannan tabata succesor di emperador Romanonan. Bolbiendo atras na principionan di derecho temporal di Romano antiguonan, el a lubida completamente e gran suceso di e doble restablecimiento, koe Papa a haci di imperio Romano occidental."

Como prueba di koe Barbarossa su opinion, koe ta tambe, di un manera basta stranjoe, opinion di varios historiador di nos tempoe, ta na completa contradiccion coe historia. Hergenröther ta recorda e siguiente hechonan-aki: 1°. Ta sigur, koe dia di Pascu di Nacementoe di anja 800 Papa Leon III a restablece imperio Occidental den persona di Carlo el Grande. — 2°. Segun sintimentoe general solamente e persona, koe Papa a consagra i corona como emperador, tabatin plenitud di poder imperial.— 3°. Emperadornan mes (por egemplo Luis II den un carta na Basilius) ta considera como un proposicion koe no por ta poné na duda, koe solamente consagracion di Papa ta doena dignidad imperial.— 4°. Despues di morto di Luis II Papa Johannes VIII a doena preferencia na Carlo II (el Calvo) riba Luis el Germánico, i coroné como emperador na anja 875. E poder-ai di Papa, pa dispone libremente riba corona di emperador i doené, na kende koe é kier, tabata declará asina decisivamente posible e tempoe-ai i na Synode di Pavia, grandinan di Lombardia a reconoce e derecho-ai (876). Nos ta mira claramente koe descendientenan di Carlo el Grande ta ricibi dignidad imperial foi manoe di Papa *no solamente den Alemania*, ma tambe den Francia i Italia. Luis di Provenza, por egemplo, jioe di Boson, tabata coroná emperador pa Papa Benedicto IV (901), i Berengarius pa Papa Johannes X (916). Semper, ora Papa no tabata strobá pa violencia di afó é por a doena dignidad imperial segun su propio i liber disposicion. — 5°. Semper tambe, manera den concordato di Worms,

tabata haci un diferencia exacta den *reinado* i *imperio*. E di promé no meste tabata confirmá pa Papa, mientras solamente Papa por a doena e segundo, apesar koe rei Alemannan pa costumbre a haja un sorto di derecho riba imperio. "Coronacion di emperador — Hergenröther ta bisa coe razon — no tabata considerá na ningun caminda como un mera ceremonia, ma é tabata toemá semper i na toer lugá como un accion importante i solemne, coe cual e eligido tabata ricibi no solamente poder temporal di mas elevá, ma tambe derecho di proteccion riba Iglesia. Ma un imperio coe obligacion pa coe Iglesia i Papa, manera el a existi foi tempoe di Carlo el Grande, no tabata na gustoe di Federico. E tabata ambiciona un poder independiente, absoluto, sin ningun obligacion na ningun hende, manera emperadornan di Roma antigua a ehercee i manera el a sinja conoce na su biaha coe su jioe Conrado III na Oriente cerca emperador Bizantino i Sultan Saracenonan. Na e poder-ai no solamente principe i ciudadnan, ma tambe Papanan meste tabata someté." "Federico" — hasta Gregorovius ta bisa — "kier a domina riba Roma i obispoenan den su reino manera riba su vasallonan." Esai tabata completamente na contradiccion coe comprendementoe di derecho den e tempoe-aja, koe cardenal Roland a explica coe su pregunta: "¿Di kende otro sino ta foi Papa emperador ta ricibi su poder imperial?" Den su discurso, coe cual el a habri Concilio di Tours (1163), obispoe Arnulf di Lisieux ta propaga e mes opinion-ai un poco mas despues. Asina mes scirbidó di bida di San Adalberto ta bisa: "Solamente Roma ta eleva reinan na emperador." Sajonnan tambe ta testimonia mes cos den e peticion, koe nan a dirigi na Gregorio VII, na consecuencia di nan diferencianan coe Enrique IV. I apesar di e lucha violenta, koe Hohenstaufnan a sostene ai contra, e doctrina, di koe solamente Papa ta doena dignidad di imperio coe su derecho i obligacion elevánan, a sigui existi hopi tempoe largoe asina jen di forza, koe hasta den siglo XIV un célebre doctor di lei, Ludold von Babenberg, ta defendé coe di mas grandi energia i firmeza.

Foi toer kiko nos a scirbi te aki ta moestrá claramente, ki huicio hende meste forma di e escenanan di excitacion, koe Rijksdag di Besançon a presenta na bista di mundoe: kende meste ta poné como responsable pa consecuencianan di esai i kiko hende meste corda di comportacion di emperador. Verdaderamente no tabata nada mas koe un comedia impia, koe Papa su enemigoenan a hunga, pa trece obispoe i principenan den error pa medio di mentira i spantamentoe i hiba nan den trampa di un tirano, koe kier a introduci su idea falsoenan riba un dominacion sin límite.

Major parti di historiadornan di tempoe actual ta huzga mas ó menos den e sentido-ai. Ma di mas incomprensible ta, koe nan, i huntoe coe nan, profesornan di historia na schoolnan, ta presenta un pintura dramática di e sucesonan-ai, haciendo hende comprende koe nan opinion ta un expresion bao di toer concepto hustoe di sintimentoe nacional maltratá i insultá pa ambicion i tirania di Papa. Asina un oficio no tin otro tendencia, sino di doena crédito na e mentira, koe historiador antiguonan a propaga.

Pa caracterisa e historiador antiguonan-ai, nos ta laga sigui aki algun observacion riba e manera, com nan ta toema i pone na checucion nan tarea di scirbi historia. "Den e tempoe-aja,"—Krebs ta bisa— "hende tabata encarga historia, mes cos koe awendia nos por encarga algun mueble cerca un carpinté. Nan tabata laga na forsa di imaginacion di cualke Cortesano, koe tabata encargá coe scirbimentoe di historia, pa é scohe su materia i adorné coe n'e adornonan koe é husga propio."

E sentencia-ai ta pisá, ma no inmerecido. Wattenbach, koe sigur no ta amigoe di Papanan, ta moestra com Barbarossa a doena su tio Otto di Freisingen un plan pa historia di su propia accionnan. "Ainda nos tin na poder e carta, den cual é ta haci un descripcion corticoe di su accionnan i koe el a manda pa Otto florea." Aiden ta parce, den mas cos, e palabranan-aki: "E poco-aki, resumi den algun palabra corticoe, nos ta pone den bo manoe, pa koe bo, coe bo talento, *extendé i aumenté.*" I esai a sosode coe di mihó resultado i muchoe na satisfaccion di Barbarossa.

Ademas nos meste tene presente koe, segun Wattenbach ta expresé, Otto ta evita coe un cuidao koe ta jega na extremo, di doena su propio opinion riba e asuntoenan di un manera cla." Apesar di koe é mes tabata hunga un papel den muchoe di e sucesonan........su historia no ta corresponde sin embargo na lo ke nos a spera: por egemplo su noticianan riba eleccion di rei i nombramentoe di Wichman pa arzobispoe di Maagdenburg no ta exacto. Nos no por *exigi* un *imparcialidad completa*, pasobra den e tempoe-aja tabata sosode mas be, koe scirbidónan tabata *pasa na silencio*, lo ke no tabata gustoso pa nan conta...... Nos no meste lubida tampoco, koe forma, boeniteza di presentacion, tabata jegué mes tantoe na coerazon koe contenido mes di su historia i koe p'esai é mester a toema un cuidao particular. E discursonan trahá coe muchoe cuidao i arte koe sin duda ta di Otto, ta proba esai." Giesebrecht tambe ta expresé di un manera masjá desfavorable, principalmente riba promé parti di Otto su historia: *Gesta Frederici I.*

Di acuerdo coe su deseo, Radewin a continua obra di Otto. E tabata ricibi documento i noticianan for di Cancilleria imperial. I, ora e obra tabata cla, el a entregué na emperador i su canciller. "E tambe," — Wattenbach ta bisa — "a evita coe muchoe cuidao di doena un opinion propio riba e lucha grandi den emperador coe Papa........ Coe discursonan, koe Radewin tambe ta communica, tin masjá poco autoridad, esai ta papia di mes."

E noticianan, koe ta asina tantoe parcial i koe ta conta realidad asina maloe,—e noticianun-ai ta fuente principal pa historia di Barbarossa i su tempoe. Hende no meste haci sino un uso masjá prudente di djé, pasobra esnan, koe a doena materia pa e historia-ai, esta: emperador i su canciller, no tabata muchoe escrupuloso en cuantoe na falta coe verdad. Tambe hende meste tene presente, koe un henter serie di carta i documento, manera, por egemplo, e escrito di Adriano IV na arsobispoenan di Mainz, Colonia i Trier den cual Papa ta trata di doena valor na algun derecho soberbio, ta falsoe i hincá den historia.

E tempoe-aja tabata existi un partida di falsificadó, koe, na perhuicio di Papa, tabata plama mentiranan di mas baho, di tal manera koe despues Papa Lucino III i Urbano III mester a keha cada be di nobo contra e peste impio di falsificacion, i nan a ordena, koe, "si ta padernan tabata haci nan culpable di esai, nan lo tabata kitá for di nan servicio i poné na prizon."

(*E ta sigui*).

ADVERTENTIEN.

HEDEN overleed in den ouderdom van 81 jaren, voorzien van de H. Sacramenten der Stervenden, de Zeer Eerwaarde PATER **Paulus (Johannes Willems)**, gedurende 44 jaren Apostolisch Missionaris alhier.

Curaçao, den 19 October 1888.

✝ H. JOOSTEN,

Bisschop tt. van Marciana en Apostolisch Vicaris van Curaçao.

August D. Jorns
Y
Constancia S. Boyer

se ofrecen á sus parientes, amigos y conocidos en su nuevo estado.

Curaçao Octubre 11 de 1888.

COLEGIO "STO. TOMAS"

PARA ALUMNOS INTERNOS.

BAJO LA PROTECCIÓN DEL ILMO. OBISPO VICARIO APOSTOLICO DE CURAZAO,

En este Colegio situado en un punto verdaderamente higienico se reciben alumnos de todas partes para ser instruidos, con asiduidad y tratados con cuidado paternal.

Por mas informes dirijanse los interesados á la *Direccion del Colegio "Santo Tomás" San Fuego, Curazao, Antilla Holandesa.*



BEKENDMAKING.

De publieke verkoop van zilveren en gouden VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1 Januari t/m 30 Juni 1886, onder N. 1515 tem 6657 W. zal plaats hebben op Donderdag 8 November a. s. en volgende dagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao 18 October 1888.

De Voorzitter,

M. P. CURIEL.

ANUNCIO

Beendementoe na tiendisji di PREENDANAN koe tin plaka fiá riba nan na *Spaar- en Beleenbank*, cesta cesnan fo di 1 Januari te 30 Juni 1886, bau di No. 1515 te 6657 W. lo tin loega Djaweebs, dia 8 di November, i dianan koe ta sigui.

Ta pidi doenjonan di e preendanan aji bin paga nan intres atin di evita nan beendementoe.

Corsoaw, 18 October 1888.

President,

M. P. CURIEL.

TE KOOP
BIJ
I. S. Scheidelaar.

Breedestraat-Overzijde, tegenover de "Panaderia Nacional."

—o—

Vaatjes loodwit in olie, droog loodwit, zinkwit, geeloker, Koningsrood, menie, Spaansch- Friesch- en chromaatgroen en andere verfwaren, draadnagels van alle afmetingen, tafelmessen, eetlepels en vorken, koperen en ijzeren gewichten, maten voor natte en droge waren, Cooijmanslikeuren en elixir, goedkoope Holl. sigaren, zwarte thee, Holl. speelkaarten, verschillende soorten reukzeep, haarolie, Eau de Cologne, likeurstellen, speelgoed voor meisjes en jongens, Zweedsche lucifers, lampenglazen, pitten voor lampen en kooktoestellen, albums, eene groote sorteering gekleurde en witte kunstbloemen (flores artificiales), gekleurde linten, schoolschriften, schrijfpapier en enveloppen, zwarte en gekleurde bottines, zwarte cortebajos, gekleurde en witte abrigos, flanels, dameskousen, mannensokken, bogotana, Victoria Lawn, Crea de hilo, etc. en verschillende artikelen, geschikt voor cadeaux.

Curaçao, 14 September 1888.

ATTENTIE!

De ondergeteekende biedt de onderstaande materialen tegen veel verminderden prijs *a contant* te koop aan:

Eene groote partij ijzer, bestaande uit rond, vierkant, hoek, T, halfrond en plaatijzer van verschillende afmetingen, smée- en veerenstaal, rood koperen staven en platen voor alambieken en aloëketels, ijzer- en koperdraad, bankschroeven, smeltkroezen, mokers, heggen, pieken, vijlen, vellen blik, Douglaspompen, pompkranen, compositiebuizen voor regenbakken en putten, baseules, maten en gewichten, banentin, 1 ijzeren bak met slijpsteen, ijzeren trée en arm — benevens andere ijzerwaren — alsook twee nieuwe alambieken, elk inhoudende ± 120 gallons met cabezote en slang.

H. SCHEIDELAAR.

DI BENDE.

Un cas den 2e Wijk, Otrobanda, coe tres hafdak i coe regenbak, toer den un coerá.

Un cas den *Cartagena Straat*, No. 373, coe regenbak i coerá.

Un pida sabana den 2e District, di lanti di *Boleanaid* i *Aciento*. Su tranka ta toer na orde i tin riba djé un cas di tabla, siete boericoe i algun cabritoe.

Un pida sabana, jamá *Buena Vista*, den 2e District, coe dos cas di jerba i un di tabla, un pos coe su dam, un garósji i un molina; su tranka na orde.

Pa mas informacion bini cerca

BEN VEERIS.

Curaçao, 10 October 1888.

MAINSJI CORÁ
CERCA
E. & J. M. EVERTSZ.
fl. 5.— pa saco.
Curaçao, 24 Januari 1888.

IMPRENTA DE LA LIBRERIA DE A. BETHENCOURT É HIJOS, CURAÇAO.